

ÚČASTNÍCTVO ÚRADU NA OCHRANU OZNAMOVATEĽOV V SÚDNYCH KONANIACH

PARTICIPATION OF THE WHISTLEBLOWER PROTECTION OFFICE IN JUDICIAL PROCEEDINGS¹

Marianna Leontiev² - Matej Kačaljak³

<https://doi.org/10.33542/SIC2026-1-03>

ABSTRAKT

Ochrana oznamovateľov je základným predpokladom integrity verejných aj súkromných inštitúcií. Úrad na ochranu oznamovateľov zohráva v tomto kľúčovú úlohu, a to aj prostredníctvom svojej účasti na súdnych konaniach. Článok skúma právny rámec účasti úradu v občianskych a správnych súdnych konaniach a identifikuje faktory vedúce k nekonzistentnej aplikačnej praxi. Autori analyzujú, či existuje legitímny verejný záujem na odlišnom zaobchádzaní s oznamovateľmi v závislosti od ich pracovnoprávneho postavenia a či sú takéto rozdiely v súlade s ústavnými a právnymi štandardmi EÚ. Analýza súdnych rozhodnutí dvoch senátov Správneho súdu v Bratislave odhaľuje rozdielne prístupy k výkladu zákona o ochrane oznamovateľov, najmä pokiaľ ide o pojem „sporová strana“. Jeden zo senátov umožnil úradu vstúpiť do konania, zatiaľ čo druhý položil Súdnemu dvoru Európskej únie prejudiciálnu otázku. Autori tvrdia, že takáto nejednotnosť môže ohroziť právnu ochranu niektorých oznamovateľov. Štúdia vyzýva na kontextuálne citlivý prístup k právnemu výkladu, ktorý bude rešpektovať verejný záujem a ústavné princípy.

ABSTRACT

Whistleblower protection is a fundamental prerequisite for the integrity of public and private institutions. The Whistleblower Protection Office plays a pivotal role, including through its participation in judicial proceedings. This article examines the legal framework the Office's involvement in civil and administrative litigation and identifies factors contributing to inconsistent application in practice. The authors analyze whether a legitimate public interest exists in treating whistleblowers differently according to their employment status and whether such distinctions comply with constitutional and EU legal standards. A review of case law from two panels of the Bratislava Administrative Court reveals divergent approaches to interpreting the Whistleblower Protection Act, particularly regarding the concept of a "party to the dispute." One panel admitted the Office as a participant, while the other referred a preliminary question to the CJEU. The authors argue that such inconsistency may endanger whistleblowers' legal protection and call for a context-sensitive interpretation respecting the public interest and constitutional principles.

I. ÚVOD

Oznamovanie protispoločenskej činnosti (whistleblowing) predstavuje nástroj ochrany verejného záujmu a oznamovateľov (whistleblowerov). Oznamovatelia sa pri oznamovaní

¹ Článok vznikol s podporu Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky v rámci výzvy 09I03-03-V02 „Štipendia pre excelentných PhD. študentov a študentky (R1)“, projekt č. 09I03-03-V02-00022.

² Trnavská univerzita v Trnave, Právnická fakulta
Trnava University, Faculty of Law, Trnava, Slovak republic.

³ Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta
Comenius University Bratislava, Faculty of Law, Bratislava, Slovak Republic.

nachádzajú uprostred nevyváženej dynamiky pracovnoprávných vzťahov, ktoré sú charakterizované hierarchiou nadriadenosti a podriadenosti zúčastnených subjektov. Už v roku 1972 Nader objasnil koncept oznamovateľa tým, že ho spojil s verejným záujmom a definoval ako jednotlivca, ktorí verí, že verejný záujem presahuje záujem organizácie, v ktorej pôsobí, a preto oznámi korupčnú, protizákonnú, podvodnú alebo škodlivú činnosť tejto organizácie.⁴ Ochrana oznamovateľov predstavuje kľúčový predpoklad účinného oznamovania a integrity organizácií, čo vyplýva nielen z odporúčaní OECD,⁵ ale aj z medzinárodného štandardu ISO 37002.⁶

V pracovnoprávných vzťahoch je ochrana oznamovateľov zásadná pre podporu prostredia, ktoré motivuje k nahlasovaniu, pretože jej absencia by viedla k nárastu zastrašenia, diskriminovania či odvetných opatrení voči oznamovateľom. Oznámenie vo verejnom záujme v praxi často znamená vysokú cenu, ktorú oznamovateľ platí vo svojom profesionálnom a osobnom živote.⁷ Tieto okolnosti podnietili zákonodarcov k prijímaniu právnych opatrení na ochranu oznamovateľov, čo viedlo k rozmachu legislatívy whistleblowingu po celom svete.⁸

Proces rozhodovania oznamovateľa, ktorý zvažuje, či urobiť oznámenie, je zložitý a ovplyvňovaný rôznymi faktormi. Nejde o okamžité rozhodnutie, ale o postupný proces zahŕňajúci komplexné hodnotenie osobných a situačných kontextov.⁹ Pre oznamovateľa je dostupnosť právnych záruk ochrany jedným z rozhodujúcich faktorov pri rozhodovaní, či oznámenie urobiť. Existencia právnej ochrany, ktorú poskytuje zákon a jej jasnosť a predvídateľnosť, môže ovplyvniť aj časový rámec rozhodovania. Naopak, zložité procesy a neistota v právnej ochrane znižujú efektívnosť oznamovania a môžu časové rámce rozhodovania predĺžiť.¹⁰ Včasnosť oznámenia je však kľúčová pre jeho úspešnosť, najmä z hľadiska úspešnosti jeho preverenia a dôkaznej sily.

Existujúce výskumy indikujú, že samotné povedomie o právnych predpisoch na ochranu oznamovateľov malo pozitívny vplyv na vnímanú organizačnú ochranu whistleblowerov.¹¹ Vnímanie spravodlivosti, jasnosti a inštitucionálnej ochrany významne ovplyvňuje, či a kedy sa jednotlivec rozhodne oznámiť nekalé konanie. Z pohľadu teórie spravodlivosti je zdôrazňované, že nielen vnímaná spravodlivosť ale aj predvídateľnosť ochrany poskytovanej zákonom výrazne ovplyvňujú chuť oznamovať a načasovanie oznámení.

Aj na Slovensku, podľa posledného prieskumu Úradu na ochranu oznamovateľov (ďalej tiež „ÚOO“), patrí dostupnosť ochrany oznamovateľov pred výpoveďou alebo inými odvetnými opatreniami v dôsledku podania oznámenia medzi najvýznamnejšie motivačné faktory, hneď

⁴ NADER, R. – PETKAS, P. J. – BLACKWELL, K. (eds.): *Whistle Blowing: The Report of the Conference on Professional Responsibility*. New York: Grossman Publishers, 1972.

⁵ OECD, *Committing to Effective Whistleblower Protection*, [online], Paris: OECD Publishing, 2016, s. 3. [cit. 6.8.2025]. Dostupné na internete: <<https://doi.org/10.1787/9789264252639-en>>.

⁶ INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR STANDARDIZATION. ISO 37002:2021 – Whistleblowing management systems — Guidelines, [online]. Geneva: ISO, 2021, [cit. 2.8.2025]. Dostupné na internete: <<https://www.iso.org/standard/65035.html>>.

⁷ ABAZI, V.: The European Union Whistleblower Directive: A ‘Game Changer’ for Whistleblowing Protection?, In *Industrial Law Journal*, vol. 49, no. 4, 2020, s. 655.

⁸ ZIMMERMANN, P.: Governing by protection: Studying the problematization of whistleblower protection in the EU. In *Administrative Theory & Praxis*, vol. 45, no. 3, 2022, s. 211.

⁹ VANDEKERCKHOVE, W., PHILLIPS, A.: Whistleblowing as a protracted process: a study of UK whistle-blower journeys. In *Journal of Business Ethics*, vol. 159, no. 1, 2019, s. 217. <https://doi.org/10.1007/s10551-017-3727-8>.

¹⁰ EBERSOLE, D., *Blowing the Whistle on the Dodd-Frank Whistleblower Provisions*, In *Ohio State Entrepreneurial Business Law Journal*, vol. 6, no. 1, 2011, s. 137.

¹¹ CHORDIYA, R. et al: Organizational protection for whistleblowers: A cross-national study. In *Public Management Review*, 2020, vol. 22, no. 4, Zdroj: BALJIA, S. – MIN, K.: Evaluating the effectiveness of whistleblower protection: A new index. *Data & Policy*, vol. 5, no. 13, 2023, s. e28-4, Dostupné na internete: <<https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridgecore/content/view/4091BBC5D3453D516BE10992E35F065D/S2632324923000202a.pdf/evaluating-the-effectiveness-of-whistleblower-protection-a-new-index.pdf>>. <https://doi.org/10.1080/14719037.2019.1599058>.

po možnosti oznámiť anonymne.¹² V priestore strednej a východnej Európy (Bulharsko, Česká republika, Maďarsko, Poľsko, Slovensko a Rumunsko), má Slovensko silný zákon na ochranu oznamovateľov, pričom rámec whistleblowingu je podporený nezávislým ÚOO.¹³ ÚOO má silné a široké kompetencie súvisiace so silnou a časovo efektívnou ochranou oznamovateľov v SR v porovnaní s právnymi úpravami v EÚ. Výnimočnosť kompetencií ÚOO v rámci ochrany oznamovateľov je daná ich presahom zvyčajne pasívnych úloh národných autorít ochrany oznamovateľov, pričom kompetencie ÚOO sú označované ako proaktívne.¹⁴

ÚOO je podľa zákona č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti (ďalej tiež „Zákon o oznamovateľoch“) definovaný ako nezávislý orgán štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou, ktorý chráni práva a oprávnené záujmy oznamovateľov pri oznamovaní protispoločenskej činnosti.¹⁵ ÚOO ako svoju primárnu úlohu zdôrazňuje ochrannú funkciu, kde výslovne deklaruje, že jeho poslaním je „chrániť tzv. whistleblowerov, ktorí oznámili nekalú prax, o ktorej sa dozvedeli pri výkone svojej práce.“¹⁶ Primárnou kompetenciou ÚOO je teda ochrana oznamovateľov pred odvetnými opatreniami, pracovnoprávnymi úkonmi, ktoré môžu byť oznamovateľovi dané ako postih za to, že urobil oznámenie.¹⁷ Do rámca ochrannej kompetencie ÚOO patrí aj oprávnenie zúčastniť sa konania podľa všeobecných predpisov v konaní pred súdmi, ak je jednou zo sporových strán oznamovateľ.¹⁸

Všeobecnými predpismi, ktoré upravujú konanie pred súdmi vo veciach ochrany oznamovateľov, sú Civilný sporový poriadok¹⁹ (ďalej tiež „CSP“) a Správny súdny poriadok²⁰ (ďalej tiež „SSP“). Podľa CSP súdy konajú vo veciach pracovnoprávnej ochrany oznamovateľov – zamestnancov v pracovnom pomere, inom obdobnom pomere a štátnozamestnaneckom pomere. SSP je určujúci pre procesný postup súdov v prípade oznamovateľov v služobnom pomere. Účastníctvo ÚOO v konaní pred civilnými súdmi je upravené v ustanovení § 13 ods. 11 Zákona o oznamovateľoch v spojení s § 95 CSP a pred správnymi súdmi v spojení s § 32 ods. 3 písm. c) SSP.

Zákon o oznamovateľoch požaduje pre účastníctvo ÚOO v súdnom konaní splnenie dvoch podmienok. Prvou je, že ide o konanie podľa všeobecných predpisov o konaní pred súdmi, a druhou, že jednou zo sporových strán je oznamovateľ. V súdnej praxi predstavuje výzvu práve druhé kritérium týkajúce sa sporových strán. Táto formulácia spôsobila rozdielny postup správnych súdov pri rozhodovaní o pribratí ÚOO do konania.

V identických prípadoch dva senáty Správneho súdu v Bratislave pristúpili k návrhu ÚOO na pribratie odlišne. Senát 3S Správneho súdu v Bratislave (ďalej tiež „Senát 3S“) do konania ÚOO pribral.²¹ Gramatickým výkladom s poukazom na dôvodovú správu zákona a jeho účel sa

¹² FOCUS pre Úrad na ochranu oznamovateľov, Prieskum, zber 2.6. - 9.6.2025, Dostupné na internete: <https://www.oznamovatelia.sk/vyrazne-stupa-ochota-slovakov-oznamovat-korupciu-a-podvody/> a graf na Instagram post ÚOO, 23.7.2025.

¹³ PENDER, K. (Principal Author): Beyond Paper Rights: Implementing Whistleblower Protections in Central and Eastern Europe, [online] Praha: CEELI Institute, 2023, s. 7, [cit. 2.8.2025], Dostupné na internete: <https://whistleblowingnetwork.org/WIN/media/pdfs/CEELI-Beyond-Paper-Rights.pdf?utm_source=chatgpt.com>.

¹⁴ ÚOO, Who protects whistleblowers in Europe, Members of the Network of European Integrity and Whistleblowing Authorities and their Competence, december 2022, str. 77, Dostupné na internete: <https://www.oznamovatelia.sk/wp-content/uploads/2024/10/competence-of-neiwa-members-comparative-report_2022.pdf>.

¹⁵ §13 ods. 1 Zákon o oznamovateľoch.

¹⁶ ÚOO, O nás, Dostupné na internete, [cit. 2.8.2025], Dostupné na internete: <www.oznamovatelia.sk/o-nas/#o-urade>.

¹⁷ LEONTIEV, M.: Postavenie Úradu na ochranu oznamovateľov v rámci ochrany oznamovateľa – zamestnanca pred nerovným zaobchádzaním, In *Est naturalis favor pro laborantibus : pocta prof. JUDr. Helene Barancovej, DrSc.*, 1. vyd., Trnava: Trnavská univerzita v Trnave. Typi Universitatis Tyrnaviensis, vydavateľstva Slovenskej akadémie vied, 2024. s. 339.

¹⁸ Tamtiež s. 339.

¹⁹ Zákon č. 160/2015 civilný sporový poriadok.

²⁰ Zákon č. 162/2015 správny súdny poriadok.

²¹ Uznesenie Správneho súdu v Bratislave 3S/50/2024 z 11.11.2024.

vyrovnal s pojmom sporová strana, ktorý správne súdnictvo nepoužíva.²² Senát 5S Správneho súdu v Bratislave (ďalej tiež „Senát 5S“) však ÚOO do konania nepribral²³, konanie prerušil a Súdnu dvoru Európskej únie predložil návrh na začatie prejudiciálneho konania. Z odôvodnenia uznesenia o prerušení sa javí, že ak by potreba pribratia nevyplývala z práva Európskej únie, Senát 5S by na pribratie ÚOO nevidel dôvod.

Tento článok sumarizuje možné dôvody odlišného prístupu súdov k účasti ÚOO v súdnych konaniach a ponúka doktrinálne východiská pre uchopenie tohto problému. Jeho ambíciou je poskytnúť komplexný náhľad na predmet a účel účasti ÚOO v súdnych konaniach podľa existujúcej právnej úpravy, a to v kontexte práva Európskej únie a výkladových princípov vyplývajúcich z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky a slovenskej právnej doktríny. Predmetom tohto článku nie je formulovanie návrhov na zásadnú zmenu pozície ÚOO *pro futuro* a preto v tomto článku nie sú formulované normatívne konštatovania *de lege ferenda* nad rámec všeobecného odporúčania na dôslednejšie formulovanie textu právneho predpisu.

II. METÓDY

Za účelom naplnenia hlavného cieľa článku formulovaného v úvode sme sformulovali nasledovné výskumné otázky:

Je rozdiel v právnej úprave postavenia ÚOO podľa CSP a SSP skutočný, alebo len zdanlivý?

Existuje verejný záujem na tom aby bolo rovnako/odlišne zaobchádzané s oznamovateľmi v služobnom pomere vs. oznamovateľmi v pracovnom pomere/inom obdobnom pomere /štátnozamestnaneckom pomere?

Ak verejný záujem existuje, je odlišné postavenie jednej skupiny oznamovateľov proporcionálne v kontexte ústavných imperatívov/ európskeho práva?

Ak verejný záujem neexistuje (resp. nie je identifikovaný) a súčasne rozdiel v právnej úprave postavenia ÚOO je skutočný, je možné túto nedokonalosť právnej úpravy preklenúť výkladom?

Na zodpovedanie vyššie uvedených otázok sú použité tradičné metódy doktrinálneho právneho výskumu²⁴ (najmä indukcia, dedukcia a abstrakcia), ktoré sú dopĺňané úvahami z law and economics.²⁵ Konkrétne,

- metódou indukcie a abstrakcie sú vymedzené pozície senátov 3S a 5S vo vzťahu k účasti ÚOO podľa CSP a SSP,
- metódy indukcie aj dedukcie sú použité pri hľadaní verejného záujmu na rovnakom/odlišnom prístupe k účasti ÚOO podľa CSP a SSP,
- metóda abstrakcie je použitá pri práci s relevantnou judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie a Ústavného súdu Slovenskej republiky, a
- úvahy z law and economics sú formulované vo vzťahu k analýze potenciálnych dopadov odlišného prístupu k účasti ÚOO podľa CSP a SSP na motivácie oznamovateľov.

III. ZISTENIA

Konanie pred súdmi vo veciach ochrany oznamovateľov upravujú všeobecne CSP a SSP. Podľa CSP všeobecné súdy rozhodujú vo veciach pracovnoprávnej ochrany oznamovateľov – zamestnancov v pracovnom pomere, inom obdobnom pomere a štátnozamestnaneckom pomere. SSP upravuje procesný postup správnych súdov v prípadoch týkajúcich sa oznamovateľov v služobnom pomere.²⁶

²² SSP používa pojem účastník konanie.

²³ Uznesenie Správneho súdu v Bratislave 5S/51/2024 z 15.11.2024.

²⁴ SCHWEPPE, J. (ed.). *Legal Research Methods-Principles and Practicalities*. Clarus Press Limited, 2016.

²⁵ COOTER, R.; ULEN, Thomas. *Law and economics*. Addison-Wesley, 2011.

²⁶ Služobný pomer je špecifická forma právneho vzťahu medzi štátom a fyzickou osobou, ktorá vykonáva verejnú službu. Na rozdiel od v pracovného pomeru, iného obdobného pomeru a štátnozamestnaneckého pomeru, služobný pomer sa riadi osobitnými zákonmi a definuje ho verejnoprávna zložka, nie súkromnoprávna.

V správnom súdnom konaní má ÚOO postavenie ďalšieho účastníka konania,²⁷ ktorý je „špecifickým pojmom správneho súdnictva, pričom jeho postavenie možno označiť ako *sui generis*.“²⁸ Podľa SSP je ďalším účastníkom konania aj ten, koho za účastníka výslovne označuje zákon.²⁹ ÚOO za účastníka súdneho konania označuje Zákona o oznamovateľoch,³⁰ ktorý oprávňuje ÚOO „zúčastniť sa konania za splnenia troch podmienok: (i) ide o konanie podľa niektorého zo všeobecných predpisov o konaní pred súdmi, (ii) ak je jednou zo sporových strán oznamovateľ a (iii) ÚOO prejaví záujem využiť svoje oprávnenie zúčastniť sa daného konania.“³¹

V civilnom súdnom konaní má ÚOO postavenie osobitného účastníka konania podľa § 95 CSP. Ako orgán verejnej moci, ktorého pôsobnosť zahŕňa ochranu základných ľudských práv a slobôd, je ÚOO oprávnený v konaní vykonávať všetky úkony, ktoré môže vykonať strana sporu, s výnimkou tých, ktoré môže vykonať výlučne subjekt právneho vzťahu.³² Účastníctvo ÚOO v konaniach pred všeobecnými súdmi je v praxi realizované bez problémov. V roku 2023 ÚOO využil toto oprávnenie dvakrát³³ a v roku 2024 vzrástol počet súdnych konaní, do ktorých bol ÚOO zapojený.³⁴ V jednom z právoplatne ukončených konaní ÚOO predložil súdu podporné stanovisko, v ktorom potvrdil, že žalobkyňa má postavenie oznamovateľky v zmysle zákona, a zároveň vysvetlil praktický význam právnej ochrany oznamovateľov.³⁵ Počas konania sa ÚOO aktívne zapájal, jeho zástupcovia sa osobne zúčastnili všetkých pojednávaní na Mestskom súde Košice II, kládli otázky svedkom a predniesli záverečnú reč na podporu oznamovateľky.³⁶ V roku 2024 ÚOO prejavil záujem vstúpiť aj do konaní týkajúcich sa oznamovateľov, ktoré boli vedené podľa SSP. To indikuje, že ÚOO nemá pochybnosti o existencii verejného záujmu na jeho účasti aj v týchto konaniach.

Senát 3S a Senát 5S pri posudzovaní účastníctva ÚOO v konaní pred správnym súdom vychádzali primárne z gramatického výkladu ustanovenia §13 ods. 11 Zákona o oznamovateľoch. Oba zhodne identifikovali splnenie dvoch z troch podmienok pre účastníctvo ÚOO v konaní pred správnym súdom: (i) ide o konanie podľa niektorého zo všeobecných predpisov o konaní pred súdmi a (ii) ÚOO prejavil záujem využiť svoje oprávnenie zúčastniť sa daného konania. Rozdielny názor mali senáty pri posúdení splnenia tretej podmienky, pričom oba zhodne identifikovali potrebu jej bližšieho preskúmania. Dôvodom bola terminologická nejednoznačnosť, keďže Zákon o oznamovateľoch používa pojem „sporové strany zatiaľ čo SSP pracuje s pojmom „účastníci konania“.³⁷ Je tiež pozoruhodné, že oba senáty pozíciu ÚOO v civilnom konaní vyhodnotili ako pozíciu intervenienta, kde subsidiárna aplikácia ustanovení o intervenciách v správnom súdnom konaní je výslovne vylúčená § 25 prvá veta SSP.³⁸ Ak by v zhode so zámerom tvorca predpisu vyhodnotili pristúpenie ÚOO do civilného konania cez inštitút osobitného účastníka podľa § 95 CSP, subsidiárne uplatnenie tohto inštitútu v správnom súdnom konaní by nebolo *a priori* vylúčené.

²⁷ § 32 ods. 3 písm. c) SSP.

²⁸ Uznesenie Správneho súdu v Bratislave 3S/50/2024 z 11.11.2024.

²⁹ § 32 ods. 3 písm. c) SSP.

³⁰ §13 ods. 11 Zákon o oznamovateľoch.

³¹ Uznesenie Správneho súdu v Bratislave 3S/50/2024 z 11.11.2024.

³² §95 CSP.

³³ ÚOO, Výročná správa za rok 2023, [cit. 2.8.2025], Dostupné na internete: <https://www.oznamovateliask/wp-content/uploads/2024/10/vyroczna_sprava_UOO_za_rok_2023.pdf>.

³⁴ ÚOO, Výročná správa za rok 2024, [cit. 2.8.2025], Dostupné na internete: <https://www.oznamovateliask/wp-content/uploads/2025/03/vyroczna_sprava_UOO_2024_SK.pdf>.

³⁵ ÚOO, Súd nám dal za pravdu, oznamovateľka z Košíc dostala výpoveď neprávom, Facebook ÚOO, 24. 5. 2024, [cit. 2.8.2025], Dostupné na internete: <<https://www.facebook.com/oznamovateliask>>.

³⁶ Tamtiež.

³⁷ Uznesenie Správneho súdu v Bratislave 3S/50/2024 z 11.11.2024.

³⁸ Je hodné pozornosti, že oba senáty vyjadrujú domnienku, že v civilnom konaní ÚOO vstupuje ako intervenient, hoci z histórie legislatívneho procesu je zjavné, že toto nebolo zámerom tvorca predpisu a koncept intervenienta bol v medzirezortnom pripomienkovom konaní z návrhu normy odstránený.

V tejto súvislosti Senát 5S spochybnil splnenie podmienky podľa § 32 ods. 3 písm. c) SSP, ktorá vyžaduje, aby účastník konania bol výslovne označený zákonom. Podľa názoru Senátu 5S SSP za účastníka konania označuje len prokurátora³⁹ a orgán verejnej správy⁴⁰. Ani SSP, ani žiadny iný zákon podľa tohto senátu ÚOO explicitne neoznačuje za účastníka správneho súdneho konania. Dôvodom je podľa Senátu 5S, že zákon o ochrane oznamovateľov používa pojem „sporová strana“, ktorý nie je pojmom používaným v SSP, ale je typický pre civilný sporový poriadok. Senát 5S argumentoval, že ak by zákonodarca zamýšľal udeliť ÚOO postavenie účastníka správneho súdneho konania, mohol to urobiť explicitne, najmä vzhľadom na to, že Zákon o oznamovateľoch bol prijatý neskôr než SSP.⁴¹

Senát 3S sa s uvedeným vyrovnal odlišne. Zastáva názor, že použitie pojmu „sporové strany“ v Zákone o oznamovateľoch nemôže byť prekážkou aplikácie výslovného zákonného oprávnenia ÚOO „zúčastniť sa konania podľa všeobecných predpisov o konaní pred súdmi“.⁴² Podľa tohto senátu je z textu aj účelu právnej normy zrejmé, že zákonodarca mal jednoznačný úmysel umožniť ÚOO účasť v konaniach podľa ktoréhokoľvek v čase prijatia zákona platného a účinného procesného predpisu upravujúceho súdne konanie.⁴³

V danom prípade ide o správne súdne konanie, keďže žalobca ako osoba v služobnom pomere nie je oprávnený podať žalobu na civilný súd. Podľa Senátu 3S preto výklad pojmu „sporová strana“ nemôže byť obmedzený len na civilné konanie, ale musí sa aplikovať aj na prípady, v ktorých sa oznamovateľ domáha ochrany v rámci dostupného súdneho režimu – teda aj v správnom súdnictve.

Uvedené, podľa Senátu 3S, vyplýva aj z dôvodovej správy k danému ustanoveniu, ktorá uvádza „zákon priznáva úradu aj silné procesné postavenie v rôznych konaniach, a to tak súdnych, ako aj v správnych. V konaní o správnom delikte bude zúčastnenou osobou vždy, ak v rámci nich bola oznamovateľovi priznaná ochrana. Obdobne sa v civilnom procese navrhuje umožniť úradu zúčastniť sa konania, ak je jednou zo sporových strán oznamovateľ. Meritum sporu nie je určujúce, aj v civilnom konaní bude takýto postup záležať od posúdenia úradu vzhľadom na jeho poslanie, úlohy, oprávnenia.“⁴⁴

Označenie „strana sporu“ je podľa Senátu 3S potrebné vykladať kontextuálne, a to v dvoch rovinách (i) vo vzťahu k osobe oznamovateľa, žalobcu ako príslušníka policajného zboru a (ii) vo vzťahu ku konaniu, v ktorom sa táto osoba môže domáhať súdnej ochrany.⁴⁵ V danom prípade ide o správne súdne konanie, keďže žalobca ako osoba v služobnom pomere nie je oprávnený podať žalobu na civilný súd. Senát 3S preto výklad pojmu „sporová strana“ neobmedzuje len na civilné konanie, ale aplikuje aj na prípady, v ktorých sa oznamovateľ domáha ochrany v rámci dostupného súdneho režimu – teda aj v správnom súdnictve. Tento senát označil pojem „sporová strana“ výlučne ako všeobecné/súborné označenie postavenia oznamovateľa ako žalobcu alebo žalovaného v príslušnom súdnom konaní.

Senát 3S má za to, že v dôsledku iného výkladu by mohlo dôjsť k vytvoreniu dvoch kategórií oznamovateľov s rozdielnou mierou uplatnenia ich práva na spravodlivý proces, konkrétne by šlo o nerovnaké postavenie oznamovateľov v prípadoch, kde je žalobcom osoba v služobnom pomere. Takýto výklad by podľa Senátu 3S spôsobil, že len niektorí oznamovatelia by mohli v konaní predpokladať aktívnu obhajobu verejného záujmu na odhaľovaní kriminality a inej

³⁹ § 48 SSP.

⁴⁰ § 27 ods. 1 SSP.

⁴¹ Uznesenie Správneho súdu v Bratislave 5S/51/2024 z 15.11.2024.

⁴² Uznesenie Správneho súdu v Bratislave 3S/50/2024 z 11.11.2024.

⁴³ Tamtiež.

⁴⁴ VLÁDA SR, Dôvodová správa k návrhu zákona o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti, Všeobecná časť, 6.11.2018, [cit. 2.8.2025], Dostupné na internete: <<https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/Document/Preview.aspx?DocID=459228>>.

⁴⁵ Uznesenie Správneho súdu v Bratislave 3S/50/2024 z 11.11.2024.

protispoločenskej činnosti podľa Zákona o oznamovateľoch. Senát ďalej zdôraznil, že práve verejný záujem a iniciatíva jednotlivcov prispieť k jeho ochrane sú základom ich právneho postavenia oznamovateľov. ÚOO pritom účinne háji verejný záujem v oblasti, v ktorej má ako ústredný orgán štátnej správy celoštátnu pôsobnosť a jeho aktívna účasť v správnom súdnom konaní zároveň prispieva k plnohodnotnému uplatňovaniu práva na spravodlivý proces aj vo veciach služobných pomerov.⁴⁶ Podľa Senátu 3S vyššie uvedená diferenciacia by mohla viesť k oslabeniu úrovne právnej ochrany oznamovateľov v služobnom pomere v rámci konaní pred správnymi súdmi, čím by došlo k narušeniu zásady rovnosti pri uplatňovaní ich práva na spravodlivý proces. V širšom zmysle by to mohlo nielen relativizovať význam verejného záujmu, ktorý je predmetom oznámenia, ale zároveň vytvárať prekážky oznamovacej činnosti v prostredí služobných pomerov, a tým mať potenciálny odstrašujúci účinok.⁴⁷

V tomto kontexte je dôležité poznamenať, že oba procesné kódexy upravujúce účastníctvo ÚOO v konaní pred súdom stanovujú rozdielne procesné rámce postavenia ÚOO v konaní pred všeobecným súdom a pred správnym súdom. Účastníctvo ÚOO v konaní pred všeobecnými súdmi je definované podporou jednej zo strán sporu orgánom verejnej moci, v pôsobnosti ktorého je ochrana základných ľudských práv a slobôd, pričom tento osobitný subjekt je oprávnený na všetky úkony, ktoré môže vykonať strana.⁴⁸ Pri účastníctve v konaní pred správnymi súdmi nevystupuje ÚOO na strane žalobcu a ani žalovaného.⁴⁹ Vystupuje na ochranu verejného záujmu v oblasti oznamovania ako *amicus curiae* nápomocný súdu, podáva mu odborné vyjadrenia, návrhy, poukazovanie na judikáty či aplikačné problémy.⁵⁰ V súdnych konaniach, ktorými sa zaoberá tento článok, sú žalobcami príslušníci policajného zboru zaradení v stálej štátnej službe, ktorí boli dočasne pozbavení výkonu štátnej služby podľa § 46 ods. 1 písm. b) a ods. 2 zákona o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže a colníkov.

Právna povaha služobného pomeru príslušníkov Policajného zboru odráža osobitné postavenie štátu ako zamestnávateľa, ktorý vystupuje ako primárny nositeľ verejnej moci. Ide teda o osobitný štátno-zamestnanecký pomer verejnoprávneho charakteru. Príslušník policajného zboru sa prostredníctvom štátu ako svojho „zamestnávateľa“ priamo podieľa na výkone verejnej moci, čo zakladá oprávnenie štátu jednostranne konštituovať, meniť a ukončovať právne vzťahy v rámci tohto služobného pomeru. Personálny rozkaz nadriadeného je individuálnym správnym aktom – rozhodnutím o verejnom subjektívnom práve – ktorému sa poskytuje ochrana prostredníctvom správneho súdnictva podľa SSP.⁵¹ Je tak legitímne skúmať, či by na ich ochranu nemal existovať samostatný inštitucionálny a procesný rámec rešpektujúci špecifiká ich pozície. Domnievame sa však, že ide o otázku spadajúcu primárne do gescie zákonodarcu a pri tvorbe Zákona o oznamovateľoch nebol priestor na príslušné úvahy náležité využitý.

1. Gramatický rozbor relevantných ustanovení a legislatívny proces

Nosné ustanovenie Zákona o ochrane oznamovateľov v § 13 ods. 11 znie „Úrad je oprávnený zúčastniť sa konania podľa všeobecných predpisov o konaní pred súdmi, ak je jednou zo sporových strán oznamovateľ.“

Ustanovenie operuje s pojmom „sporových strán“, kde tento pojem nie je definovaný a súčasne nie je ani totožný s pojmom „strana sporu“, resp. „strana“ používaný v CSP a ani s pojmom „účastník konania“ používaný v SSP. V kontexte princípu terminologickej jednotnosti právneho poriadku SR vyjadrenom v § 3 ods. 3 zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe

⁴⁶ Tamtiež.

⁴⁷ Tamtiež.

⁴⁸ ak nejde o úkony, ktoré môže vykonať len subjekt právneho vzťahu.

⁴⁹ Uznesenie Správneho súdu v Bratislave 3S/50/2024 z 11.11.2024.

⁵⁰ Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Sžk/24/2019 zo dňa 10.09.2020.

⁵¹ Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 1KO/11/2018 z 03.10.2018.

právných predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky sa zdá nepatričné automaticky stotožniť pojmy „sporová strana“ a „strana sporu“. Skôr je možné sa v kontexte doktríny racionálneho zákonodarcu⁵² prikloniť k záveru, že odlišnosť je zámerná a pojem „sporová strana“ je autonómnym pojmom Zákona o oznamovateľoch, ktorý si vyžaduje samostatný výklad.

Hodný pozornosti je v tomto kontexte aj proces tvorby dotknutého ustanovenia, keďže v návrhu, ktorý smeroval do medzirezortného pripomienkového konania⁵³ sa počítalo s uplatnením inštitútu intervenienta. Až v nadväznosti na vznesené pripomienky (najmä zo strany Ministerstva spravodlivosti SR) bolo od použitia inštitútu intervenienta upustené a bola ustálená textácia, ktorá počíta s využitím ustanovení pre vstup ďalších subjektov do konania.⁵⁴

Je tu však nutné pripustiť, že dôvodová správa neobsahuje výslovne odkaz na správne súdne konanie, čo potenciálne môže viesť k interpretačným sporom. Je tu teda vhodné existujúce nejasnosti odstraňovať aj s výkladom cez predmet a účel právnej úpravy (*e ratione legis*) a skúmať, či mohol existovať verejný záujem na vytvorení dvoch odlišných kategórií oznamovateľov.

2. Kontext práva Európskej únie

Minimálny štandard ochrany oznamovateľov na úrovni Európskej únie upravuje Smernica (EÚ) 2019/1937 z 23. októbra 2019 o ochrane osôb, ktoré oznamujú porušenia práva Únie (ďalej tiež „Smernica“), ktorá v článku 1 a recitáli č. 33 uvádza, že jej cieľom je zabezpečiť vysokú úroveň ochrany oznamovateľov, tým, že stanovuje právne rámce, mechanizmy a postupy ochrany proti odvetným opatreniam.⁵⁵ Táto smernica stanovuje, že všetci oznamovatelia musia mať prístup k rovnakej právnej ochrane, vrátane práva na súdnu ochranu, účinnú právnu pomoc a zachovanie prezumpcie neviny. Relevantné ustanovenia smernice významne rozširujú osobnú pôsobnosť ochrany aj na tie kategórie osôb, ktoré presahujú tradičné chápanie oznamovateľa.⁵⁶

Cieľom Smernice je zavedenie jednotného súboru pravidiel a postupov, ktoré zabezpečia vysokú úroveň ochrany osôb oznamujúcich porušenia práva EÚ, bez ohľadu na to, či pôsobia v súkromnom alebo verejnom sektore.⁵⁷ Smernica výslovne reflektuje, že osoby pracujúce pre verejné alebo súkromné organizácie, alebo inak s nimi spojené v pracovnom kontexte, sú často prvé, ktoré zistia hrozby alebo ujmu voči verejnému záujmu.⁵⁸ Pojem „pracovník“ v zmysle Smernice zahŕňa nielen zamestnancov a pracovníkov v súkromnej sfére, ale tiež úradníkov, zamestnancov verejnej správy a ďalšie osoby činné vo verejnom sektore – vrátane príslušníkov Policajného zboru či iných zložiek štátnej služby⁵⁹, teda nediferencuje medzi samostatnými

⁵² HODÁS, M.: Odstraňovanie kontradiktórnosti noriem v aplikačnej praxi a doktrína racionálneho zákonodarcu. In *Právny obzor*, 94, 2011, č. 4, s. 365 - 377.

⁵³ Vyhodnotenie medzirezortného pripomienkového konania doručené na rokovanie vlády SR (č. Materiálu UV-37987/2018) [Online], Dostupné na internete: <https://rokovania.gov.sk/download.dat?id=8348147C6BE64C07A45C883814B91AE5-F4CC375A3FFD59A13B575967ADBB664D>.

⁵⁴ CSP takú úpravu obsahuje v § 95 a z pripomienok v MPK je zjavné, že na túto bolo v revidovanom návrhu explicitne cielené. SSP obsahuje obdobnú úpravu v § 32 ods. 3. Navyše, s odkazom na § 25 je možné uvažovať aj o primeranom použití § 95 CSP.

⁵⁵ Ú. v. EÚ L 305, 26.11.2019, s. 17 – 56.

⁵⁶ ABAZI, V.: The European Union Whistleblower Directive: A ‘Game Changer’ for Whistleblowing Protection?, In *Industrial Law Journal*, vol. 49, no. 4, s. 647, <https://doi.org/10.1093/indlaw/dwaa023>.

⁵⁷ EC, COM(2018) 218 final 2018/0106, Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL FMT:Underlineon/FMT the protection of persons reporting on breaches, EXPLANATORY MEMORANDUM, sec 1, 23.4.2018, [cit. 2.8.2025], Dostupné na internete:<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A52018PC0218&utm_source=chatgpt.com>.

⁵⁸ Smernica WB recitál 1.

⁵⁹ Smernica WB recitál 38.

skupinami oznamovateľov podľa toho, či pôsobia vo verejnej alebo súkromnej sfére. Konkrétny procesný a inštitucionálny rámec však v Smernici explicitne upravený nie je.

Súčasný slovenský Zákon o oznamovateľoch neobsahuje žiadnu výnimku z ochrany pre príslušníkov Policajného zboru. Takúto výnimku neobsahoval ani jeho predchodca, zákon č. 307/2014 Z. z. o niektorých opatreniach súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti (ďalej aj „Prvý zákon“). Zákon o oznamovateľoch stanovuje výnimky z osobnej pôsobnosti len pre profesionálnych vojakov, príslušníkov Slovenskej informačnej služby, Vojenského spravodajstva a Národného bezpečnostného úradu. Pre úplnosť je potrebné dodať, že pozitívne vymedzenie osobnej pôsobnosti zákona uvedené v § 2 písm. e) uvádza, že ochrana sa vzťahuje aj na osoby v služobnom pomere.⁶⁰ V dôvodovej správe k Zákonu o oznamovateľoch je toto ustanovenie bližšie vysvetlené nasledovne: „*To znamená, že zákon sa bude vzťahovať na zamestnancov, štátnych zamestnancov, ale aj na ďalšie osoby, ako sú napríklad policajti, hasiči, colníci, profesionálni vojaci.*“⁶¹

Zákonodarca zároveň už v dôvodovej správe k Prvému zákonu výslovne riešil otázku vzťahu medzi povinnosťou mlčanlivosti a oznámením protispoločenskej činnosti. Uviedol: „*V súčasnosti nejasný vzťah medzi dodržiavaním povinnosti mlčanlivosti a oznámením protispoločenskej činnosti sa navrhuje jednoznačne vymedziť tak, že policajti neporušia povinnosť mlčanlivosti o skutočnostiach, s ktorými sa oboznámil pri plnení úloh Policajného zboru alebo v súvislosti s nimi a ktoré si v záujme právnických alebo fyzických osôb vyžadujú, aby zostali utajené pred nepovolanou osobou, ak na základe nich oznámi protispoločenskú činnosť.*“⁶² Tým zákonodarca osobitne zdôraznil potrebu ochrany policajtov v postavení oznamovateľov a verejný záujem na nimi oznamovaných nekalostiach. To pomerne jasne indikuje, že samotné postavenie dotknutej skupiny oznamovateľov v celom kontexte zákona nie je osobitným dôvodom pre odlišné zaobchádzanie, resp. odlišný stupeň poskytnutej ochrany.

IV. DISKUSIA

Z analýzy vyššie vyplýva, že obidva senáty zhodne identifikovali ako problém nedôslednosť v úprave účasti ÚOO v Zákone o oznamovateľoch. Zdá sa tiež, že obidva senáty odlišnosť v použití pojmu „sporové strany“ v Zákone o oznamovateľoch, namiesto „strany sporu“ používaného v CSP nevyhodnotili ako úmysel zákonodarcu, ale ako nedôslednosť, ktorú odstraňovali výkladom s odkazom na dôvodovú správu.

V tom, ako narábali s dôvodovou správou sa však senáty začali rozchádzať. Zatiaľ čo Senát 3S ju použil pre zistenie predmetu a účelu predmetnej úpravy, Senát 5S napohľad použil konštatovanie v dôvodovej správe („*obdobne sa v civilnom procese*“) na doprecizovanie gramatického výkladu normy cez argument *a contrario*. Podrobnejšie preskúmanie legislatívneho procesu danej normy však ukazuje, že obmedzenie na CSP a osobitne na inštitút intervenienta bolo pôvodne zamýšľané v návrhu zákona doručeného do medzirezortného pripomienkového konania a v nadväznosti na doručené pripomienky bol text upravený do

⁶⁰ § 2 písmeno, e) Zákon o oznamovateľoch „pracovnoprávnym vzťahom (je) pracovný pomer, dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, štátnozamestnanecký pomer alebo služobný pomer.

⁶¹ VLÁDA SR, 2018, Dôvodová správa k návrhu zákona o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti, Všeobecná časť, 6.11.2018, [cit. 2.8.2025], Dostupné na internete: <<https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=459228>>.

⁶² VLÁDA SR, Dôvodová správa k návrhu zákona o niektorých opatreniach súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti, Všeobecná časť, 20.8.2014, [cit. 2.8.2025], Dostupné na internete: <<https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=403178>>.

všeobecnejšej podoby (z pripomienok je zrejmé aj to, že bolo cieľným rozhodnutím neuvádzať odkaz na CSP do poznámky pod čiarou).⁶³

Je však zaujímavé, že v ďalšom kroku oba senáty zhodne identifikovali, že neumožnenie účasti ÚOO v konaní podľa SSP by viedlo ku vytvoreniu dvoch kategórií oznamovateľov, kde iba jedna z kategórií (oznamovatelia v sporoch podľa CSP) by mohla ťažiť z podpory orgánu s celoštátnou pôsobnosťou, ktorý z podstaty svojej pozície kumuluje všetku judikatúru a dobrú prax v otázke ochrany oznamovateľov.

Senát 3S tento argument rozvinul a vyhodnotil, že neexistuje rozumný verejný záujem na vytvorení takýchto dvoch kategórií oznamovateľov. Z hľadiska právnej doktríny je tak možné uvažovanie Senátu 3S považovať za uplatnenie výkladu *e ratione legis*.

Senát 5S zdá sa ponechal otázku testovania verejného záujmu otvorenú, kde pomerne stručne načrtol ako najpodstatnejší problém pripustenia účasti nad rámec zákona ochranu osobných údajov (tu je pozoruhodné, že jeden člen senátu legitímnosť tohto dôvodu spochybnil v odlišnom stanovisku) a iba naznačil úvahy, či účel sledovaný účasťou ÚOO nemôže byť naplnený inými inštitútmi (povinným zastúpením advokáta, prípadne už samotnou existenciou správneho súdneho konania). Domnievame sa, že tieto úvahy by si zaslúžili zo strany Senátu 5S podrobnejšie rozvinutie vo svetle pozície ÚOO podľa Zákona o oznamovateľoch a všetkých jeho funkcií.

Z vyššie uvedeného sa tak zdá, že podanie prejudiciálnej otázky zo strany Senátu 5S mohlo byť predčasné (až hraničiace s hypotetickým charakterom položených otázok). Je totiž možné sa iba domnievať, že Senát 5S dospel k záveru, že s použitím štandardných metód výkladu a s prihliadnutím na povinnosť ústavnokonformného výkladu⁶⁴ by bol povinný odmietnuť účasti ÚOO v konaní a takýmto postupu by potenciálne bránil už len eurokonformný výklad.

S ohľadom na vyššie uvedené by sme sa skôr priklonili k záverom Senátu 3S, t.j. že pripustenie účasti ÚOO je plne v súlade s predmetom a účelom dotknutej normy. Naopak, neboli identifikované také (ústavnoprávne relevantné) dôvody, ktoré by odôvodnili vytvorenie dvoch kategórií oznamovateľov, kde jediným relevantným odlišným dôsledkom by bola práve účasť ÚOO v súdnom konaní, ktoré sa ich týka.

V. ZÁVER

Naša analýza ukázala, že rozdielny prístup správnych súdov k účasti ÚOO v konaniach podľa CSP a SSP vyplýva predovšetkým z odlišného čítania pojmu „sporová strana“ použitého v Zákone o oznamovateľoch.

Pri bližšej analýze textu dotknutej normy sa však javí, že naviazanie pojmu „sporová strana“ na terminológiu v CSP je len zdanlivé a skôr je vhodné ho uplatňovať a vykladať ako autonómny pojem Zákona o oznamovateľoch. Z histórie tvorby právneho predpisu zachytenej vo vyhodnotení medzirezortného pripomienkového konania je navyše zjavné, že nebolo zámerom tvorca predpisu, aby ÚOO získal v CSP postavenie intervenienta (kde v SSP obdobný inštitút prítomný nie je a úprava intervencie je výslovne vylúčená).

Správne súdy zhodne identifikovali, že neumožnenie účasti ÚOO v konaniach podľa SSP by vytváralo dve kategórie oznamovateľov s rozdielnou úrovňou procesnej ochrany. Takýto stav by nielen narušal zásadu rovnosti, ale zároveň by mohol mať odstrašujúci účinok na ochotu oznamovať protispoločenskú činnosť v prostredí služobných pomerov.

⁶³ Vyhodnotenie medzirezortného pripomienkového konania doručené na rokovanie vlády SR (č. Materiálu UV-37987/2018) [Online] <https://rokovania.gov.sk/download.dat?id=8348147C6BE64C07A45C883814B91AE5-F4CC375A3FFD59A13B575967ADBB664D>.

⁶⁴ Viď v tomto kontexte právne vety rozhodnutí Ústavného súdu SR vo veciach sp. zn. I. ÚS 155/2017, uverejnená v Zbierke názovov a uznesení ÚS SR 28/2017 a Pl. ÚS 1./2012 uverejnená v Zbierke názovov a uznesení ÚS SR 3/2013.

To súčasne umožňuje dospieť k výkladu *e ratione legis*, kombinovaného s ústavnokonformným výkladom vylučujúcim svojvoľnú diskrimináciu, ktorý pripúšťa účasť ÚOO aj v konaniach podľa SSP. Tento výklad umožňuje ÚOO vystupovať v správnom súdnom konaní v pozícii ochrancu verejného záujmu a súčasne lepšie odráža aj zmysel právnej úpravy oznamovania, ktorá stojí na princípoch integrity, podpory nahlasovania a dôvery v právnú ochranu. Navyše, taký výklad je plne kompatibilný s požiadavkami vyplývajúcimi zo Smernice, ktorá zdôrazňuje potrebu vysokej a jednotnej úrovne ochrany oznamovateľov bez ohľadu na ich pracovnoprávny status.

Hoci by bolo možné konštatovať, že interpretačnému sporu by predišla dôslednejšia formulácia predmetného ustanovenia, s ohľadom na to, že je možné očakávať vyriešenie skúmaného problému výkladom sa potreba úpravy textácie zákona nejaví byť akútnou.

KLÚČOVÉ SLOVÁ

Ochrana oznamovateľov, účasť Úradu na ochranu oznamovateľov v súdnych konaniach, rovnaké zaobchádzanie s oznamovateľmi

KEY WORDS

whistleblower protection, Whistleblower Protection Office involvement in judicial proceedings, equal treatment of whistleblowers

POUŽITÁ LITERATÚRA

1. ABAZI, V.: The European Union Whistleblower Directive: A ‘Game Changer’ for Whistleblowing Protection?, In: *Industrial Law Journal*, vol. 49, no. 4, 2020, p. 640–667. <https://doi.org/10.1093/indlaw/dwaa023>
2. COOTER, M. – ULEN, T.: *Law and Economics*. 6th ed. Addison-Wesley, 2011. ISBN 978-0-13-254065-0
3. EBERSOLE, David: The Role of Legal Standards in Whistleblower Reporting Dynamics. In: DWORKIN, T. M. – BROWN, A. J.: *Regulatory Policies and Practices to Optimize Corporate Whistleblowing*. Cheltenham: Edward Elgar, 2019, p. 45–63.
4. EC, COM(2018) 218 final 2018/0106, Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL FMT:Underlineon/FMT the protection of persons reporting on breaches, EXPLANATORY MEMORANDUM, sec. 1, 23.4.2018, Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A52018PC0218&utm_source=chatgpt.com>.
5. FOCUS pre Úrad na ochranu oznamovateľov, Prieskum, zber 2.6.-9.6.2025, Dostupné na internete: <https://www.oznamovatelvia.sk/vyrazne-stupa-ochota-slovakov-oznamovat-korupciu-a-podvody/> a graf na Instagrame post ÚOO 23.7.2025
6. HODÁS, M.: Odstraňovanie kontradiktórnosti noriem v aplikačnej praxi a doktrína racionálneho zákonodarcu. In: *Právny obzor*, roč. 94, č. 4, 2011, s. 365–377. ISSN 2729-9228
7. CHORDIYA, R. et al: Organizational protection for whistleblowers: A cross-national study. In *Public Management Review*, 2020, vol. 22, no. 4, p. 527–552. Zdroj: BALJIJA, S. – MIN, K.: Evaluating the effectiveness of whistleblower protection: A new index. *Data & Policy*. 2023, vol. 5, no. 13, p. e28-4, Dostupné na internete: <<https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/4091BBC5D3453D516BE10992E35F065D/S2632324923000202a.pdf/evaluating-the-effectiveness-of-whistleblower-protection-a-new-index.pdf>>. <https://doi.org/10.1080/14719037.2019.1599058>

8. INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR STANDARDIZATION. ISO 37002:2021 – Whistleblowing management systems — Guidelines, [online]. Geneva: ISO, 2021, Dostupné na internete: <<https://www.iso.org/standard/65035.html>>.
9. LEONTIEV, M.: Majú dostať policajti ochranu oznamovateľov a ako ju efektívne nastaviť?, In VARGA, P. (ed.) a kol.: *Aktuálne výzvy právnej úpravy ochrany oznamovateľov protispoločenskej činnosti v EÚ a v SR*, Trnava, Trnavská univerzita v Trnave, Právnická fakulta, 2024, s. 45 – 60
10. LEONTIEV, M.: Postavenie Úradu na ochranu oznamovateľov v rámci ochrany oznamovateľa – zamestnanca pred nerovným zaobchádzaním. In: *Est naturalis favor pro laborantibus: Pocta prof. Helene Barancovej*. Trnava: Trnavská univerzita v Trnave, 2024, s. 115–132.
11. NADER, R. – PETKAS, P. J. – BLACKWELL, K. (eds.): *Whistle Blowing: The Report of the Conference on Professional Responsibility*. New York: Grossman Publishers, 1972.
12. NATIONAL ACADEMIES OF SCIENCES, ENGINEERING, AND MEDICINE: *Whistleblower Protection: Principles for Research and Practice*. Washington, D.C.: National Academies Press, 2018, Dostupné na internete: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK519622>.
13. OECD, *Committing to Effective Whistleblower Protection*, [online], Paris: OECD Publishing, 2016, s. 3. Dostupné na internete: <<https://doi.org/10.1787/9789264252639-en>>.
14. PENDER, K. (Principal Author): *Beyond Paper Rights: Implementing Whistleblower Protections in Central and Eastern Europe*, [online] Praha: CEELI Institute, 2023, s. 7, Dostupné na internete: <https://whistleblowingnetwork.org/WIN/media/pdfs/CEELI-Beyond-Paper-Rights.pdf?utm_source=chatgpt.com>.
15. SCHWEPPE, J. (ed.): *Legal Research Methods – Principles and Practicalities*. Dublin: Clarus Press Limited, 2016.
16. ÚOO, *Who protects whistleblowers in Europe, Members of the Network of European Integrity and Whistleblowing Authorities and their Competence*, december 2022, str. 77, Dostupné na internete: <https://www.oznamovatelia.sk/wp-content/uploads/2024/10/competence-of-neiwa-members-comparative-report_2022.pdf>.
17. ÚOO, *O nás*, Dostupné na internete: <www.oznamovatelia.sk/o-nas/#o-urade>.
18. ÚOO, *Súd nám dal za pravdu, oznamovateľka z Košíc dostala výpoveď neprávom*, Facebook ÚOO, 24. 5. 2024, Dostupné na internete: <<https://www.facebook.com/oznamovatelia.sk>>.
19. ÚOO, *Výročná správa za rok 2023*, Dostupné na internete: <https://www.oznamovatelia.sk/wp-content/uploads/2024/10/vyroczna_sprava_UOO_za_rok_2023.pdf>.
20. ÚOO, *Výročná správa za rok 2024*, Dostupné na internete: <https://www.oznamovatelia.sk/wp-content/uploads/2025/03/vyroczna_sprava_UOO_2024_SK.pdf>.
21. VANDEKERCKHOVE, W. – PHILLIPS, A.: *Whistleblowing as a Protracted Process: A Study of UK Whistle-blower Journeys*. In: *Journal of Business Ethics*, vol. 159, no. 1, 2019, s. 201–219. <https://doi.org/10.1007/s10551-017-3727-8>
22. VLÁDA SR, *Dôvodová správa k návrhu zákona o niektorých opatreniach súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti, Všeobecná časť*, 20.8.2014, Dostupné na internete: <<https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=403178>>.

23. VLÁDA SR, 2018, Dôvodová správa k návrhu zákona o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti, Všeobecná časť, 6.11.2018, Dostupné na internete: <<https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=459228>>.
24. ZIMMERMANN, P.: Governing by protection: Studying the problematization of whistleblower protection in the EU. In *Administrative Theory & Praxis*, vol. 45, no. 3, 2022, Dostupné na internete: <<https://doi.org/10.1080/10841806.2022.2066381>>.

KONTAKTNÉ ÚDAJE AUTORA**Mgr. Marianna Leontiev**

ORCID 0009-0004-7000-2623

Interná doktorandka

Trnavská univerzita v Trnave, Právnická fakulta

Kollárova 10, 917 01 Trnava

Katedra pracovného práva a sociálneho zabezpečenia

Telefónne číslo: +421 905 967 871,

E-mail: leontiev@leontiev.sk**doc. JUDr. Ing. Matej Kačaljak, PhD.**

ORCID 0000-0002-0289-1885

Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta

A.K.F. Legal, s.r.o.

Telefónne číslo: +421 903 955 303,

E-mail: matej.kacaljak@gmail.com